

Govern de les Illes Balears

Conselleria d'Educació i Cultura
Direcció General d'Administració,
Ordenació i Inspecció Educatives

GREC I i II

La matèria grec II requereix coneixements de la matèria grec I.

Introducció

La matèria de grec en el batxillerat aporta les bases lingüístiques i culturals necessàries per entendre aspectes essencials de la civilització occidental com a resultat d'una llarga tradició que va sorgir de Grècia i Roma.

L'estudi de la llengua grega en els aspectes morfològic, sintàctic i lèxic, vinculats als del seu context cultural i històric, té en si mateix un alt valor formatiu per als alumnes que hagin optat per una primera especialització en el camp de les humanitats o les ciències socials. La coincidència del seu estudi amb el de la llengua llatina, a l'hora que convida a un tractament coordinat, permet comprendre l'estructura flexiva d'ambdues llengües, tan riques de contingut i tan fecundes en la seva contribució a les llengües modernes.

Els continguts proposats per a grec I i II a través dels quals es desenvolupa la matèria se centren en dos grans àmbits, la llengua i la cultura, distribuïts en quatre blocs: característiques de la llengua grega, interpretació dels textos, el lèxic i el llegat grec.

Aquests continguts s'abordaran de forma coherent i progressiva, i el desenvolupament ha de tenir una aplicació essencialment pràctica que permeti que l'alumnat, mitjançant l'exercici de la traducció i la lectura de textos ja traduïts, assoleixi un coneixement bàsic dels aspectes fonamentals de la llengua grega i s'introdueixi en tècniques bàsiques d'anàlisi filològica i d'interpretació dels textos.

Els textos, que són l'objecte principal de la matèria, se seleccionaran entre autors de diferents èpoques i gèneres literaris, tot presentant-los tant en la seva forma original, amb les adaptacions necessàries per facilitar-ne la comprensió, com en traduccions.

Atesa la varietat dialectal del grec, es poden aprofitar els textos en jònic-àtic original per manejar i traduir a classe, i les altres varietats de la llengua

(qualssevol que siguin, tant les arcaïques com les que no ho són) es poden oferir en versions al català o al castellà.

La pràctica de la traducció de textos grecs ha de contribuir també a la reflexió sobre la llengua pròpia, tot cercant la correcta adequació entre les estructures lingüístiques d'ambdues llengües. De la mateixa manera, l'estudi del grec s'ha de posar en relació amb totes les llengües que estudia l'alumne o alumna, tant les pròpies de la comunitat com les estrangeres, car aquesta reflexió lingüística facilita la captació i l'assimilació d'estructures gramaticals particulars i úniques de cada llengua. Per a això servirà l'ús de diccionaris de diversa mena, i gradualment s'anirà introduint el maneig del diccionari específic de la llengua grega.

L'anàlisi i la interpretació dels textos ha de completar-se amb dades extretes d'altres fonts que, accessibles fàcilment gràcies als bancs de dades i recursos disponibles a Internet, permetin establir i conèixer la seva relació amb les diferents èpoques de la història de Grècia, així com de les seves diverses manifestacions artístiques i culturals.

L'estudi i l'aprenentatge del lèxic constitueix un instrument per a la traducció i alhora contribueix a enriquir el bagatge dels alumnes, mostrar els mecanismes de formació de paraules i valorar la transcendència del préstec lingüístic com a part del llegat cultural aportat pel pensament grec.

L'aproximació a Grècia i el seu llegat s'ha de fer amb un enfocament global i vinculat a l'aprenentatge de la llengua, centrant l'anàlisi en l'antropocentrisme grec per intentar comprendre la mentalitat i la dimensió social i individual del poble grec a través de la seva projecció en les institucions, l'art i la literatura en la Grècia antiga i valorar la tradició clàssica i la seva pervivència en les societats actuals.

Correspon al primer curs l'assimilació dels continguts bàsics de llengua i cultura. És tasca del segon curs la consolidació i ampliació, amb un tractament específic de la literatura, els gèneres i els autors, que contribueixi a aprofundir en les arrels gregues de la nostra cultura. En resum, al primer curs s'han de crear unes estructures morfològiques regulars bàsiques ben memoritzades i prou reforçades per poder entendre, al segon curs, el complex sistema verbal i

poder apropar-se als textos originals amb un cert aprofundiment. Tant en qüestió de lèxic com de morfologia, és important exercitar la memòria.

Objectius

L'ensenyament del grec en el batxillerat tindrà com a objectius desenvolupar en l'alumnat les capacitats següents:

1. Conèixer i utilitzar els fonaments morfològics, sintàctics i lèxics de la llengua grega, tot iniciant-se en la interpretació i traducció de textos de dificultat progressiva.
2. Reflexionar sobre el lèxic d'origen grec present en el llenguatge quotidià i en la terminologia científica, tot identificant ètims, prefixos i sufixos grecs que ajudin a una millor comprensió de les llengües modernes.
3. Analitzar textos grecs, originals, adaptats i traduïts, tot realitzant-ne una lectura comprensiva, i distingint les seves característiques principals i el gènere literari al qual pertanyen.
4. Assolir uns esquemes de les fites principals de la història de Grècia i de la literatura grega.
5. Utilitzar de manera crítica fonts d'informació variades, tot obtenint-ne dades rellevants per al coneixent de la llengua i cultura estudiades.
6. Reconèixer i valorar la contribució de les diferents manifestacions culturals de la Grècia antiga en diferents àmbits al llarg de la història i la seva pervivència actual, és a dir, a partir dels coneixements assimilats, ser capaç de posar-los en relació amb altres contextos que no siguin el de l'antiguitat clàssica.

Grec I

Continguts

Bloc 1. La llengua grega

- De l'indoeuropeu al grec modern.
- L'alfabet grec. Pronunciació. Signes gràfics. Transcripció.
- Classes de paraules. Flexió nominal, pronominal i verbal.
- Sintaxi dels casos. La concordança.
- Sintaxi del participi.

- Sintaxi de les oracions simples i les coordinades. Nexes i partícules.

Bloc 2. Els textos grecs i la seva interpretació

- Iniciació en les tècniques de traducció i el comentari de textos.
- Anàlisi morfosintàctica.
- Lectura comprensiva d'obres i fragments traduïts.
- Interpretació de textos: qüestions de *realia*.

Bloc 3. El lèxic grec i la seva evolució

- Aprenentatge del vocabulari grec bàsic.
- Formació de paraules. Prefixos i sufixos. Composició i derivació.
- Hel·lenismes en el vocabulari comú de les llengües modernes.
- El vocabulari científic i tècnic.

Bloc 4. Grècia i el seu llegat

- Sinopsi de la geografia i història de Grècia.
- La polis grega: organització política i social.
- La vida quotidiana. Pervivència d'alguns costums.
- Religió i mitologia gregues: la seva influència en totes les arts. Especial comparació amb el patrimoni cultural de les Illes Balears.
- Literatura grega: gèneres i autors principals. Repercussió posterior i especial esment de la literatura balear.

Criteris d'avaluació

1. Llegir textos grecs breus, transcriure els seus termes a la llengua materna, utilitzar els diferents signes ortogràfics i de puntuació, i reconèixer el reflex de l'alfabet grec en l'abecedari llatí propi de les llengües modernes (bloc 1).

Amb aquest criteri es comprova si l'alumnat reconeix els signes ortogràfics bàsics de la llengua grega i llegeix amb soltesa textos breus. Així mateix es comprovarà la capacitat de l'alumnat per transcriure termes a la seva llengua materna i per relacionar els dos sistemes d'escriptura, tot distingint les semblances i diferències ortogràfiques i fonètiques entre ambdós.

2. Reconèixer en textos grecs els elements bàsics de la morfologia i la sintaxi de l'oració, tot apreciand variants i coincidències amb altres llengües conegudes (blocs 1 i 2).

Aquest criteri pretén comprovar si s'han adquirit les nocions de morfologia i sintaxi que permetin reconèixer les característiques d'una llengua flexiva, i identificar-hi formes i funcions. Es relacionaran aquests elements bàsics amb els de la llengua materna o altres de conegudes.

3. Traduir textos senzills (blocs 1 i 2).

Amb aquest criteri es pretén determinar la capacitat de reconèixer les diverses estructures lingüístiques d'una llengua flexiva mitjançant la traducció literal d'un text a la seva llengua d'ús. Els textos seran breus, originals o elaborats, preferentment en prosa àtica dels segles V i IV a. C. i de dificultat mínima. Es valorarà l'elecció correcta de les estructures sintàctiques, de les formes verbals, de les equivalències lèxiques en la llengua materna i de l'ordre de paraules en el procés i resultat de la traducció.

4. Distingir els hel·lenismes més freqüents del vocabulari comú i del lèxic científic i tècnic de les llengües modernes, a partir de termes que apareguin en els textos (blocs 1 i 3).

Aquest criteri permet comprovar si l'alumnat és capaç de relacionar termes de la seva llengua materna o d'altres de conegudes per ell amb el corresponent ètim grec. També intenta verificar si l'alumnat ha adquirit un vocabulari bàsic que li permeti deduir paraules, tenint en compte els procediments de derivació i composició, de la mateixa família etimològica i els seus significats.

5. Llegir i comentar textos traduïts de diversos gèneres i distingir els aspectes històrics i culturals que contenen (blocs 1, 2 i 4).

Amb aquest criteri es pretén determinar la capacitat de comprendre el contingut essencial d'un text, delimitar les seves parts i establir la relació entre elles. L'estudiant podrà manifestar la seva competència mitjançant exercicis de lectura comprensiva de textos amb sentit complet pertanyents a diversos gèneres literaris, anàlisi i síntesi dels mateixos, tot contrastant-los amb textos de literatura actual i valorant la possible vigència dels dits aspectes en l'actualitat.

6. Assolir un esquema dels principals gèneres i autors literaris grecs (bloc 4).

Amb aquest criteri es vol dotar l'alumnat d'uns coneixements mínims de la contribució de la llengua grega a la literatura universal, prenent Grècia en tant que bressol de la cultura europea que arriba fins als nostres dies.

7. Situar en el temps i en l'espai els esdeveniments històrics més importants de Grècia, com les seves manifestacions culturals bàsiques i reconèixer la seva empremta en la nostra civilització (bloc 4).

Aquest criteri tracta de comprovar que se situen en la seva època i el marc geogràfic tant els esdeveniments més importants que forjaren la història de Grècia com les seves manifestacions culturals més significatives. Es pretén també constatar si hom és capaç de reconèixer els elements de la cultura grega presents a l'actualitat. L'alumnat podrà manifestar la seva competència elaborant mapes i desenvolupant exposicions escrites o bé orals sobre el món clàssic.

8. Reconèixer les principals divinitats gregues i identificar-les en múltiples manifestacions artístiques (bloc 4).

Aquest criteri pretén avaluar la competència de l'alumnat a l'hora d'analitzar una obra d'art inspirada en el panteó grec. Es podran reconèixer les deïtats gregues en pintures, escultures, obres literàries i altres manifestacions artístiques, tant en general a nivell europeu com en particular dins la comunitat de les Illes Balears.

9. Realitzar, tot seguint les pautes del professor o professora, petits treballs d'investigació sobre la pervivència del món grec, tot consultant les fonts directes i utilitzant les tecnologies de la informació i la comunicació com a eines d'organització i comunicació dels resultats (bloc 4).

Aquest criteri pretén verificar que l'alumnat distingeix els elements del món clàssic, tot reconeixent-los com a herència del nostre propi passat i que els interpreta a la llum dels coneixements que ja té, mitjançant la utilització selectiva de fonts diverses. També tracta d'avaluar si és capaç d'indagar en les fonts directes i prendre contacte amb els materials ordenant les dades obtingudes i elaborant el seu treball mitjançant l'ús de les tecnologies de la informació i de la comunicació com a eines fonamentals.

10. Analitzar una obra artística, de qualsevol tipus de manifestació, present o gestada en el si de la comunitat balear i posar-la en relació amb els coneixements apresos (bloc 4).

Amb aquest criteri es pretén valorar la capacitat de l'alumnat per posar en relació allò que ha après a nivell teòric amb una realitat en la qual s'ha inspirat. Es vol fomentar també la troballa de les arrels clàssiques de la nostra literatura, escultura, pintura, etc.

Grec II

Continguts

Bloc 1. La llengua grega

- Revisió de la flexió nominal i pronominal. Formes poc freqüents i irregulars.
- Revisió de la flexió verbal. Els verbs atemàtics. Els modes verbals.
- Revisió i ampliació de la sintaxi. La subordinació.

Bloc 2. Els textos grecs i la seva interpretació

- Traducció i comentari dels textos originals.
- Ús del diccionari.
- Anàlisi morfosintàctica dels textos.
- Lectura i comentari d'obres i fragments grecs traduïts.

Bloc 3. El lèxic grec i la seva evolució

- Aprenentatge de vocabulari.
- Camps semàntics i famílies lèxiques.
- Hel·lenismes en el vocabulari comú de les llengües modernes.
- El vocabulari específic d'origen grecollatí present en les matèries que s'estudien en el batxillerat.

Bloc 4. Grècia i el seu llegat

- La transmissió dels textos grecs i el descobriment de Grècia: des de Roma fins als nostres dies.
- La literatura grega a través dels seus textos. Gèneres i autors.

- Arrels gregues de la cultura moderna en la literatura, la filosofia, la ciència i l'art.
- Pervivència del llegat grec en la nostra comunitat.

Criteris d'avaluació

1. Analitzar i traduir de manera coherent textos grecs d'una certa complexitat pertanyents a diversos gèneres literaris (blocs 1 i 2).

Amb aquest criteri es pretén comprovar el progrés en la pràctica de la traducció. Es valorarà, després del procediment d'anàlisi morfosintàctica, l'elecció correcta de les estructures sintàctiques, de les formes verbals, de les equivalències lèxiques en la llengua materna i de l'ordre de paraules en el procés i resultat de la traducció, com l'ús adequat del diccionari.

2. Identificar i analitzar en textos originals els elements de la morfologia i de la sintaxi casual i oracional comparant-los amb altres llengües conegudes (blocs 1 i 3).

Aquest criteri intenta comprovar el coneixement de la llengua grega per part de l'alumnat. L'alumne o alumna ha de manifestar el seu avanç en aquest nivell fent anàlisi morfosintàctica de textos originals de major complexitat i reconeixent les variants i coincidències respecte a d'altres llengües que coneix.

3. Reconèixer en els textos grecs originals termes que són components i ètims d'hel·lenismes i deduir el seu significat, tant en el vocabulari patrimonial de les llengües modernes com en els diversos lèxics científicotècnics (blocs 1 i 3).

Aquest criteri serveix per a determinar si es domina el vocabulari bàsic i es coneixen els procediments de derivació i composició dels hel·lenismes en les llengües modernes, així com la correcta transcripció dels termes i les transformacions que sofreixen a nivell formal i semàntic.

4. Realitzar comentaris de textos originals o traduïts, analitzar les estructures i els trets literaris d'aquests mateixos, i reconèixer el paper de la literatura clàssica en les literatures occidentals, en especial la produïda en el si de la nostra comunitat (blocs 2 i 4).

Amb aquest criteri es pretén comprovar la identificació dels elements essencials d'un text literari, formals i de contingut, i si es reconeixen els diversos gèneres pels seus trets diferenciadors. El comentari versarà sobre textos amb sentit complet de diversos gèneres literaris i la seva comparació amb textos de literatura posterior en els quals romanguin trets, temes o tòpics de la literatura grega.

5. Posar en relació un autor literari grec amb la seva obra i la seva època, i establir una comparació amb altres literatures posteriors (bloc 4).

Amb aquest criteri es pretén valorar el domini del panorama literari grec. Atès que gènere i autor solen anar lligats, l'alumnat demostrarà comprendre la gènesi i evolució dels diferents períodes literaris i serà capaç de comparar la literatura grega amb les seves hereves.

6. Realitzar treballs monogràfics consultant les fonts directes i utilitzant les tecnologies de la informació i la comunicació, com a eina d'organització i de comunicació de resultats (bloc 4).

Aquest criteri intenta constatar la capacitat creativa de l'alumnat en la planificació, recerca, recopilació i sistematització de la informació, així com el grau de correcció en l'expressió oral o escrita. L'alumne o alumna, guiat pel docent, planificarà l'activitat, organitzarà la informació, la contrastarà i intentarà formular hipòtesis, elaborant el seu treball mitjançant l'ús de les tecnologies de la informació i la comunicació com a eina fonamental en tot el procés i com a suport polivalent per a l'exposició de les seves conclusions.